Asiantuntijalausunto HE 104/2017 44 § 2 momentti

LASTENPSYKIATRI
PSYKOTERAPEUTTI

JANNA RANTALA
18.10.2017

44 § 2 momentin ehdotus:

- ✓ **Alaikäisen nimenmuutosta ei voida hyväksyä ilman 12 vuotta täyttäneen alaikäisen kirjallista suostumusta.**
- ✓ 12 vuotta täyttäneellä alaikäisellä on oikeus vastustaa omaa nimenmuutostaan, eikä hänen tarvitse esittää vastustukselleen perusteluita.

- Suostumusta ei kuitenkaan tarvita, jos alaikäinen ei esimerkiksi mielenterveyden häiriön, kehitysvammaisuuden tai muun vastaavan syyn kuten esimerkiksi tajuttomuustilan vuoksi ymmärrä nimiasian merkitystä tai ei kykene ilmaisemaan tahtoaan.

- ✓ Mainitulla kykenemättömyydellä tarkoitetaan kyvyn jatkuvaa puutetta eikä lyhytaikaista ja ohimenevää tilaa.
- ✓ On kuitenkin huomattava, ettei lapsen vakava sairaus tai vammaisuus automaattisesti tarkoita sitä, että lapsi olisi kykenemätön ilmaisemaan tahtoaan.

Lisäysehdotus:

”Samoin on huomattava tilanteet, joissa alaikäinen on epätyypillisen riippuvainen huoltajastaan ja siten kykenemätön ilmaisemaan omaa tahtoaan. ”

Laki lapsen huollosta 4 § 2 momentti

- huoltajan tulee keskustella lasta koskevasta henkilökohtaisesta asiasta tämän kanssa, jos se lapsen ikään ja kehitystasoon sekä asian laatuun nähden on mahdollista.
- Päätöstä tehdessään hänen on kiinnitettävä huomiota lapsen mielipiteeseen ja toivomuksiin.
- Lapsen mielipiteen huomioon ottamista koskeva velvollisuus ei ole mainitun lain mukaan sidottu tiettyihin ikärajoihin.

Tämä vaatisi vanhemmalta:

- ymmärrystä lapsen erillisyydestä
- kykyä tavoittaa lapsen ajatusmaailma
- lapsen elämänhistorian hyväksymistä

(Viitteet: Mentalisaatio)

” Alaikäisen mielenterveyden häiriö”

Lapsen /nuoren mielenterveyden häiriössä tulee arvioida varsinaisten oireiden ohella

✓ Kehitystaso

- Kasvu- ja elinympäristön **ihmissuhteiden** vaikutus so. tässä asiassa mahdollisuus ilmaista tahtoaan, jos se eroaa huoltajan tahdosta

(viitteet: Kiintymyssuhdeteoria)

Lapsen tahdon ilmaisua vaikeuttavat

Lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen häiriöt, joissa lapsi kokee erillisen mielipiteen aiheuttavan fyysisen tai psyykkisen uhkan joko itselleen tai vanhemmalleen.

Tyyppitilanteita:

- vanhemman vaikea mielenterveydenhäiriö
- kaltoinkohtelu tai sen uhka
- (pitkittynyt) huoltoriita, jossa vieraannuttamisen elementtejä
- Sijaishuollossa elävä lapsi/nuori

Esimerkkitilanteita:

- vanhemman vaikea mielenterveydenhäiriö
- kaltoinkohtelu tai sen uhka
- (pitkittynyt) huoltoriita, jossa vieraannuttamisen elementtejä
- Sijaishuollossa elävä lapsi/nuori

Lisäysehdotus:

”Samoin on huomattava tilanteet, joissa alaikäinen on epätyypillisen riippuvainen huoltajastaan ja siten kykenemätön ilmaisemaan omaa tahtoaan. ”